

KOMUNIKAT KOMISJI

Druga zmiana tymczasowych kryzysowych i przejściowych ram środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy

(C/2024/3113)

1. Wprowadzenie

1. 9 marca 2023 r. Komisja przyjęła komunikat dotyczący tymczasowych kryzysowych i przejściowych ram środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy („tymczasowe ramy pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji”) ⁽¹⁾.
2. W tymczasowych ramach pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji Komisja zauważyła, że agresja Rosji wobec Ukrainy oraz jej pośrednie i bezpośrednie skutki („obecny kryzys”), w tym nałożone sankcje i środki odwetowe wprowadzone np. przez Rosję, spowodowały znaczną niepewność gospodarczą, zakłóciły przepływy handlowe i łańcuchy dostaw oraz doprowadziły do wyjątkowo dużego i nieoczekiwanego wzrostu cen, zwłaszcza gazu ziemnego i energii elektrycznej, ale również wielu innych materiałów, surowców i towarów podstawowych. Skutki te spowodowały ogółem poważne zaburzenia w wielu sektorach gospodarek wszystkich państw członkowskich. Na tej podstawie Komisja uznała, że należy ustanowić kryteria oceny środków pomocy państwa – wyjątkowych środków opisanych w tymczasowych ramach pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji – które państwa członkowskie mogą wdrożyć w celu zaradzenia tym poważnym zaburzeniom.
3. 20 listopada 2023 r. Komisja uznała, że środki nadzwyczajne określone w tymczasowych ramach pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE mające na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom można zasadniczo stopniowo wycofywać, również z uwagi na ryzyko zakłóceń wynikających z tych nadzwyczajnych środków ⁽²⁾. W szczególności Komisja postanowiła (i) nie zmieniać stopniowego wycofywania sekcji 2.2, 2.3 i 2.7 tymczasowych ram pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji, które to sekcje wygasły 31 grudnia 2023 r., ale (ii) odroczyć stopniowe wycofywanie sekcji 2.1 i 2.4 tymczasowych ram pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji do 30 czerwca 2024 r. Komisja uznała, że obecny kryzys nadal stanowi ryzyko i pozostaje źródłem niepewności na poszczególnych rynkach. Dzięki przedłużonemu stopniowemu wycofywaniu Komisja umożliwiła państwom członkowskim utrzymanie środków wsparcia jako środka ochronnego, ale dała również więcej czasu na administracyjne wdrożenie niezbędnych środków.
4. Na posiedzeniu Rady Europejskiej 21–22 marca 2024 r. państwa członkowskie podkreśliły utrzymujące się skutki obecnego kryzysu i wyzwania stojące przed sektorem rolnym. Komisja przeprowadziła dalsze konsultacje z państwami członkowskimi, w szczególności w formie ankiety rozpoczętej 27 marca 2024 r. i spotkania 15 kwietnia 2024 r. Państwa członkowskie poproszono również o przedstawienie uwag na piśmie. Komisja wzięła pod uwagę wszystkie otrzymane odpowiedzi.

⁽¹⁾ Komunikat Komisji – Tymczasowe kryzysowe i przejściowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz.U. C 101 z 17.3.2023, s. 3).

⁽²⁾ Komunikat Komisji – Zmiany w tymczasowych kryzysowych i przejściowych ramach środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy (Dz.U. C 1188 z 21.11.2023).

5. Komisja uważa, że chociaż zakłócenia gospodarcze mają duży wpływ na gospodarkę we wszystkich państwach członkowskich, wdrożenie niektórych środków mających na celu skuteczne zarządzenie skutkom tych zakłóceń może wymagać więcej czasu, szczególnie w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych, a także w sektorach rybołówstwa i akwakultury. W tych konkretnych sektorach, charakteryzujących się szczególnie wysokim udziałem małych przedsiębiorstw, proces dostosowawczy konieczny w celu skutecznego przezwyciężenia obecnego kryzysu wymaga więcej czasu. Ponadto, w szczególności w odniesieniu do produkcji podstawowej produktów rolnych, a w pewnym stopniu również akwakultury, zależność od rocznych sezonów wzrostu i cykli zbiorów to istotne cechy charakterystyczne sektora, które należy uwzględnić; obejmuje to konieczność nabywania środków produkcji, takich jak nawozy, w okresie szczególnie wysokich cen i jednocześnie sprzedaży uzyskanych produktów po obecnych niskich cenach. Uzasadnia to wyjątkowe wydłużenie okresu wdrażania dla tych sektorów.
6. Na tej podstawie Komisja uważa, że chociaż istniejące środki wsparcia zasadniczo umożliwiają państwom członkowskim rozwiązanie problemu pozostałych źródeł niepewności, to nadal istnieją obszary podatności na zagrożenia, a sektory rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury potrzebują w szczególności więcej czasu na wdrożenie skutecznych środków wsparcia.
7. W tym kontekście Komisja postanowiła przedłużyć okres stopniowego wycofywania sekcji 2.1 tymczasowych ram pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji do 31 grudnia 2024 r. w odniesieniu do pomocy przyznawanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych, a także w sektorach rybołówstwa i akwakultury. Biorąc pod uwagę szczególne wyzwania, przed którymi stoją te przedsiębiorstwa, Komisja uważa, że można je uznać za przedsiębiorstwa dotknięte obecnym kryzysem do celów pkt 61 lit. d) tymczasowych ram pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji bez konieczności przedstawiania przez państwa członkowskie dodatkowego uzasadnienia.
8. Komisja uważa, że nie ma potrzeby dokonywania przeglądu tych sekcji tymczasowych ram pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji, które mają na celu wspieranie przejścia na gospodarkę neutralną emisyjnie (tj. sekcji 2.5, 2.6 i 2.8), opartych na art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, ponieważ będą one obowiązywać do 31 grudnia 2025 r. Niniejsza zmiana nie ma zatem wpływu na te sekcje.

2. Zmiany w tymczasowych ramach pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji

9. Pkt 55 otrzymuje brzmienie:

„55. Komisja uważa, że agresja Rosji wobec Ukrainy oraz jej pośrednie i bezpośrednie skutki, w tym nałożone sankcje i środki odwetowe wprowadzone np. przez Rosję spowodowały znaczną niepewność gospodarczą, zakłóciły przepływy handlowe i łańcuchy dostaw oraz doprowadziły do wyjątkowo dużego i nieoczekiwanego wzrostu cen, zwłaszcza gazu ziemnego i energii elektrycznej, ale również wielu innych materiałów, surowców i towarów podstawowych. Skutki te spowodowały ogółem poważne zaburzenia w gospodarkach wszystkich państw członkowskich. Zakłócenia w łańcuchach dostaw i zwiększona niepewność mają bezpośrednie lub pośrednie skutki, które dotyczą wiele sektorów. Towarzyszy temu wzrost cen energii, który wpływa praktycznie na każdy rodzaj działalności gospodarczej we wszystkich państwach członkowskich. Komisja uważa zatem, że w wielu różnych sektorach gospodarek wszystkich państw członkowskich występują poważne zaburzenia. Na tej podstawie Komisja uważa, że należy ustanowić kryteria oceny środków pomocy państwa, które państwa członkowskie mogą wdrożyć w celu zarządzenia tym poważnym zaburzeniem.”

10. Pkt 56 otrzymuje brzmienie:

- „56. Pomoc państwa jest w szczególności uzasadniona i może zostać uznana – przez ograniczony czas – za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE, jeżeli służy do zaradzenia niedoborowi płynności doświadczanemu przez przedsiębiorstwa, które są bezpośrednio lub pośrednio dotknięte poważnymi zaburzeniami w gospodarce wywołanymi przez rosyjską agresję wojсковą wobec Ukrainy oraz jej pośrednie i bezpośrednie skutki, w tym nałożone sankcje i środki odwetowe wprowadzone np. przez Rosję. W tym kontekście Komisja zauważa, że chociaż zakłócenia gospodarcze mają duży wpływ na gospodarkę we wszystkich państwach członkowskich, wdrożenie niektórych środków mających na celu skuteczne zaradzenie skutkom tych zakłóceń może wymagać więcej czasu, szczególnie w sektorach produkcji podstawowej produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury. W tych konkretnych sektorach, charakteryzujących się szczególnie wysokim udziałem małych przedsiębiorstw, proces dostosowawczy w celu skutecznego przezwyciężenia obecnego kryzysu wymaga więcej czasu. Ponadto, w szczególności w odniesieniu do produkcji podstawowej produktów rolnych, a w pewnym stopniu również akwakultury, zależność od rocznych sezonów wzrostu i cykli zbiorów to istotne cechy charakterystyczne sektora, które należy uwzględnić; obejmuje to konieczność nabywania środków produkcji w okresie szczególnie wysokich cen i jednocześnie sprzedaży uzyskanych produktów po obecnych niskich cenach. Uzasadnia to wyjątkowe wydłużenie okresu wdrażania dla tych sektorów.”.

11. Pkt 61 lit. c) otrzymuje brzmienie:

- „c. pomoc przyznaje się do 30 czerwca 2024 r. (*), z wyjątkiem pomocy przyznawanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w zakresie produkcji podstawowej produktów rolnych, a także przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorach rybołówstwa i akwakultury, która to pomoc może zostać przyznana do 31 grudnia 2024 r.;

(*) Jeżeli pomoc przyznawana jest w formie korzyści podatkowej, korzyść taka może dotyczyć wyłącznie zobowiązania podatkowego, które powstało nie później niż 30 czerwca 2024 r. (lub 31 grudnia 2024 r. w przypadku pomocy dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie produkcji podstawowej produktów rolnych lub przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorach rybołówstwa i akwakultury).”.